

HÄR DANSAR FRIDOLIN

OCH ELVA ANDRA BLOGGAR FRÅN 2015

PIA CEDERHOLM

Bloggar från 2015

Här dansar Fridolin (och herr Gurka)	17 januari	3
Sverige, en ö i världen	18 februari	5
Tanten med kassarna är jag	16 mars	7
Vem ska trösta hemmafrun?	22 april	9
Klagovisa över denna skolvår	21 maj	12
På dumskallarnas planet	24 juni	15
Vem fick Liisas docka?	20 juli	17
Konsten att vika strumpbyxor	10 augusti	21
Läxförhör i historia september 2055		23
Livet i egna händer	10 oktober	25
Tårar på franska heter <i>larmes</i>	20 november	26
Sverige, Sverige, vårt härbärge	23 december	28

Här dansar Fridolin (och herr Gurka) 17 januari 2015

Det är direktsänd debatt i Rapportstudion och den nuvarande utbildningsministern munhuggs med den förre. Frågan för dagen gäller huruvida betyg ska införas från skolår 4. Gustav Fridolin är emot förslaget. Jan Björklund är för. Hemskt mycket för. Det är nämligen hans förslag.

När Björklund ska försvara sin ståndpunkt slår hans retoriska ryggmärgsreflexer ut likt en fallskärm. Den räddar honom så effektivt att han, trotsande Newtons samtliga lagar, varsamt kan sväva ner mot marken och landa på två fötter. För oss som är intresserade av retorik är det både fascinerande och motbjudande att se på.

Retorik är konsten att förpacka sig själv och sitt budskap så att omgivningen blir imponerad, övertygad och positivt inställd. Sådant kräver ingående kännedom om en del fula tricks. Björklund behärskar dem till fulländning.

Han får frågan varför han prompt vill införa betyg i tidigare åldrar när Sveriges lärarkår, representerad av två stora fackförbund, i likhet med den pedagogiska forskningen vid landets lärosäten samfällt avråder från detta.

En vanlig människa skulle på en sådan fråga blekna och börja backa: *Oj, säger forskarna att det inte är bra? Det finns alltså inget vetenskapligt stöd? Och knappt en enda av lärarna vill sätta betyg på 10-åringar? Nämen då får jag nog tänka om! Vi vill ju inte genomföra dyra och dåliga reformer bara för att jag fått en idé i skallen!*

Björklund backar inte. Han parerar med argument som är så undermåliga att de genast borde spricka i sömmarna. Men si, de håller. Han flyger.

Ackompanjerad av sina mest nedlåtande västgötska äh-ljud avfärdar han hela den samlade forskningens skepsis med att "de var ju emot betyg från årskurs 6 också" (underförstått: forskarna är skeptiska till reformer i största allmänhet men när man väl kört över dem så vänjer de sig och inser att det blev väldigt lyckat). Sedan kallar han samtliga pedagogiska forskare (och möjligen även de verksamma lärare som yttrat sig) för "etablissemangen".

Det här är orsaken till att vanliga människor inte överlever i politiska debatter. Vi börjar tänka på vad som egentligen gynnar människor i

ett samhälle som vårt, vilket leder till att vi ifrågasätter våra egna föreställningar om hur det goda samhället bäst kan förverkligas.

Björklund och andra fullblodspolitiker bekymrar sig inte ett spår om sådant. De vill på kort sikt kamma hem matchen och på lång sikt genomdriva sin politik, oavsett följer. Därför innehåller Björklunds resonemang lika lite substans som en gurka men hans retorik vinner ändå över den förnuftige Fridolins välbalanserade danssteg.

För det är ju så här att svenska skolelever redan är alldeles för fixerade vid betyg, så fixerade att detta är ett ständigt närvarande hinder för deras utveckling. Jakten på ett visst betyg överskuggar både lusten att lära och insikten att bildning är helt nödvändig. Många vägrar ens befatta sig med något som inte räknas in i betygsunderlaget.

Eleverna lever också i villfarelsen att de "har" ett betyg som den lede läraren kan "sänka", trots att betyg enligt gällande förordningar ska sättas i slutet av en kurs och återspegla den kunskapsnivå som eleven då har uppnått. På vägen dit ska eleven få träna för att bli bättre och bättre och nå så långt hen förmår. Betyget blir därmed ett kvitto på att en sådan utveckling ägt rum.

Gustav Fridolin, som själv har lärarbakgrund, har nog begripit detta. Men i Jan Björklunds fantasi fungerar det så att 10-åringar och 12-åringar och 17-åringar som föräras en betygsbokstav genast drar den relevanta slutsatsen att nu måste jag skärpa mig. Och så, simsalabim, skärper sig alla lärare också och hela skolan och alla får finfina betyg och blir supernöjda och Sverige reser sig ur Pisa-askan och stiger som en stjärna på den internationella himlen och ingen vet hur det gick till utom Björklund som strålar högst däruppe på himlapällen och med myndig stämma hojtar "Vad var det jag sa?!"

Sverige, en ö i världen

18 februari 2015

Integration, hur funkar det? I dessa dagar hör man mest att det inte fungerar, att människor vägrar integreras eller inte tillåts eller att politikerna sätter käppar i integrationshjulen. Men jag har upplevt motsatsen.

Den här veckan har jag bytt arbetsplats, vilket betyder att jag både ser fram emot nya bekantskaper och utmaningar och ser tillbaka på ett av många ställen där jag trivts bra. Just den arbetsplatsens styrka var att den utgjorde en ö av välfungerande integration.

De flesta av mina arbetskamrater (men inte alla) var födda i ett annat land än Sverige. De flesta av mina elever (men inte alla) hade ett annat modersmål än svenska i botten. Vi förenades, eleverna och jag, i ett strävsamt och lustfyllt projekt att lära oss mer och bättre svenska. I mitt tycke är det snudd på det trevligaste man kan ägna sig åt.

Och det gick att samarbeta utan konflikter. Inte alltid utan missförstånd och frustration men vanligen med mycket samförstånd och gott humör.

I ett avskilt rum fanns plats för de troende muslimer som önskade förrätta bön, det störde ingen. Mattor fanns att låna. Som fortbildning försökte vi i personalen lära oss arabiska, det störde heller ingen. Tvärtom.

Under min tid där befann jag mig i en fredad zon där rasistiska fördomar inte sipprade fram någonstans. Jag såg aldrig en sned blick riktas mot ett svart ansikte eller en huvudduk. Jag kände mig trygg hela tiden, på ett självklart sätt omgiven av vänlighet.

Jag berättar detta för att lyfta fram hur enkelt det alltid borde vara att känna sig integrerad och inkluderad i det svenska samhället. Och så har jag ett ärende till. Det gäller invandrares kompetens, en oskattbar tillgång som i alltför liten utsträckning tas tillvara.

För att ge ett exempel ska jag strax lämna över utrymmet till en av mina före detta elever. Hon har, efter att ha passerat genom kurserna i svenska för invandrare (SFI) och därefter grundläggande svenska som andraspråk (SAS, motsvarar högstadienivå) påbörjat den första gymnasiekursen i svenska som andraspråk.

Vid det laget har de flesta elever inte en perfekt svenska men en

svenska som är fullt begriplig och som kan användas till många olika ändamål. Här används den till en väldisponerad och skickligt utformad insändare med den egenhändigt valda rubriken "Hela livet i skolan":

Varje man spenderar en mindre eller större del av livet i sin utbildning. En bra utbildning ger oss chans till ett bättre jobb och ett bättre liv.

Jag har kommit till Sverige för två år sedan som färdig utbildad tandläkare med sex år erfarenhet i branschen. Min plan är att börja jobba som tandläkare så fort som möjligt. Jag läste SFI, SAS, och nu läser gymnasium. Mitt problem är att jag kommer från ett land som är inte i EU (Serbien).

Det var tråkigt att höra att jag är tvungen att läsa om många ämne som jag har redan läst under min utbildning i hemlandet. Det tar jätte lång tid och kräver mycket energi.

Istället borde man ordna snabba intensiva kurser i svenska språket, och praktikplatser att vi kommer i arbetslivet så snabb som möjligt. Jag har lämnat hela programmet från min universitetsutbildning från Belgrad och det visar vilka ämne har jag läst. Under mina besök hos tandläkare här i Sverige har jag inte sett någon stor skillnad i arbetssätt här och i Serbien.

Jag håller med att språket är jätte viktigt för min vistelse och arbetslivet här. Också tror jag det är helt i onödan att jag läser igen samma examen som redan har. Jag ser fram emot att börja jobba så fort som möjligt och utveckla mig i mitt yrke.

Har det svenska samhället råd att fortsätta misstro utländska utbildningar och fördröja inlemmandet av utrikesföddas kompetens? Säkert har vi råd med det när vi har råd med skattesmitare och vansinniga vd-bonusar. Men det är så dumt, det är så onödigt korkat och bakåtsträvande att man rentav frestas att kalla det typiskt svenskt.

Tanten med kassarna är jag

16 mars 2015

Ibland när man är i beråd hjälper det inte ens att googla.

Det var för tre veckor sedan, jag hade sportlov och satt med mina två äldsta barn som vilsamt sällskap i en skrivarstuga strax innanför ringmuren i Visby. Syftet med arrangemanget var att min nya bok skulle bli färdigskriven medan avkomman ägnade sig åt vad sköt-samma ungdomar gör: hukar över skärmar och skolböcker med hörlurarna liksom oåterkalleligt inpluggade i öronen.

Allt gick mycket bra, om man bortser från några smärre bakslag. För det första passade jag på att genomlida den influensa jag inte kunnat förlägga till betald arbetstid och som nu i stället sinkade skrivtempot, åtminstone de första feberdimmiga dagarna. För det andra gjorde jag bort mig med soptunnan.

Naturligtvis hade jag lusläst anvisningarna och rullat ut soptunnan rätt kväll. Dagen därpå åsåg jag från köksfönstret hur en sopbil brummande stannade till på andra sidan planket, grejade med något och därefter for vidare. Så då rullade jag segervisst in soptunnan på gården igen. Utan att titta i den. Dumt.

Exakt vad jag gjort för misstag lär jag aldrig få veta men jag har två hypoteser som skulle kunna förklara varför 14 dagars sopor efter tidigare hyresgäster låg kvar i tunnan. Antingen kan jag ha råkat ställa soptunnan i fel vinkel mot gatan och därmed ådragit mig sopåkarens vrede. Eller också var jag för snabb när jag drog slutsatsen att soptömningen var avklarad; kanske hämtade den brummande sopbilen jag iakttagit enbart kompost och lämnade soporna till en eftermiddagskollega.

Oavsett förklaring stod jag inför den delikata uppgiften att hantera mitt eget lilla sopberg och min första tanke var givetvis att agera som en ansvarskännande vuxen och ett föredöme för barnen. Så jag meddelade dem att ALLT skräp från detta ögonblick skulle rengöras och sorteras. Och sedan satte jag mig att googla.

Visst kryllade det av återvinningsstationer på Gotland. Frågan var bara hur man skulle utröna vägen till någon av dem. Det visste inte Google. Jag lyckades inte skaka fram en enda gatuadress att söka vidare på, i alla fall ingen som verkade ligga i närheten av Visby. Så då packade jag två kassar fulla med återvinningsbart material och gav mig ut på vandring.

Vid närmaste köpcentrum fanns två glasigloor. Mitt enda föremål av glas hittade rätt. Återstod resten. Ett studentboende ett stycke bort kunde enligt Google stoltsera med gedigen återvinningservice. Det stämde säkert, men för att komma i åtnjutande av soprummet behövdes en särskild nyckel. Besviket traskade jag vidare.

Snålt blåste februarivinden kring öronen. Fötterna värkte, snoret rann. Vid var och varannan allmän papperskorg blev jag tvungen att stanna och snyta mig. Då passade jag på att smyga ner lite skräp på samma gång. Det kändes genant men jag tröstade mig med att jag trots allt inte var en sådan som rotar fram livets nödtröst ur andras sopor. Vilket nog, när jag nu tänker efter, är en mer hedervärd syssla.

Denna omvända baglady fortsatte sin stråt allt under det att hon kastade lystna blickar in på andras bakgårdar med deras i vissa fall rejält tilltagna containrar. Vid ett tillfälle dristade jag mig in bakom något slags föreningslokal, lockad av en sopcontainer stor som en friggebod.

”Brännbart” stod det på en skylt och under det fanns en längre redogörelse för hur man minsann hade förstått att ”grannar och andra” missbrukat containern genom att lägga dit helt felsorterat skräp. Detta beivrades å det allvarligaste, men eftersom jag varken identifierade mig som ”grannar” eller ”andra” och eftersom jag mycket väl visste att en pizzakartong är synnerligen brännbar, struntade jag i de stränga orden.

För att göra en alltför lång historia välbehövligt mycket kortare så blåste influensan så småningom till reträtt, manuset blev färdigt sista kvällen i stugan och allt skräp som barnen och jag genererat fördelades över Visbys rika utbud av papperskorgar. (Om man skulle markera dem alla som ljuspunkter på en karta skulle man eventuellt få fram en alldeles unik stjärnhimmel.)

Av detta lär vi oss inte ett smack, förutom att det inte alltid är så lätt att göra rätt, hur gärna man än vill, och att det kan innebära onödiga ansträngningar att framhärda i sin präktighet.

Vem ska trösta hemmafrun?

22 april 2015

Till de texter jag alltid läser med mina elever hör Strindbergs Giftasnovell "Reformförsök", en kort (under tusen ord) och rappt berättad (hela 16 utropstecken) vision om det jämlika äktenskapet.

Lisen och Hugo bor i en trerummare i Paris på 1800-talet. De har varsitt sovrum och varsin karriär och de iscensätter medvetet ett vardagsliv byggt på ömsesidig respekt – och passion. Båda bidrar efter förmåga till hushållsarbetet och hushållskassan: "Ena gången förtjänade han mer, andra gången hon, men det jämnade ut vartannat."

Det lyckliga jämviktsläget hotas dock av en annalkande katastrof: barnet. Lisen gråter förtvivlat efter beskedet att hon är gravid. "Hur skulle det nu gå med deras ställning till varandra? Icke kunde hon förtjäna något mer på arbete och hon måste äta hans bröd."

Några av mina insiktsfulla elever påpekade nyligen att Strindberg här är mer modern än samtida skildrare av kärleksrelationer. Där han anvisar en väg till jämställdhet som uttryckligen går på tvärs med konventionerna ägnar sig dagens författare åt den ångest som uppstår när vi måste böja oss för konventionerna. När den ena parten har övertaget. När vi inte alls är jämlika.

Strindberg låter Hugo sturskt deklarerera att "han ville gifta sig med en fri självständig kvinna som kunde föda sig själv, så skulle han i henne se sin jämlike och ha en kamrat för livet, och icke en hushållerska". Det har gått 130 år (novellen trycktes 1884) men vi är alltså ännu inte ikapp Strindberg på den här punkten.

En konvention har dock försvunnit i tidens flod och det blir jag varse när eleverna tolkar Lisens tårar. Flera av dem hävdar då att Lisen blir ekonomiskt beroende av sin make och bunden vid hemmet därför att hon måste ta hand om barnet. Så är det inte. Det framgår nämligen av texten att Lisen och Hugo ska anställa en barnpiga.

På 1800-talet och en bit in på 1900-talet hade borgerskapets kvinnor tjänstefolk till alla sysslor, inklusive barnuppfostran. Se bara på Madicken, inte är det den ömma modern som ser efter Madicken och Lisabet!

Det infernaliska med den samhällsordningen var att dessa privilegierade kvinnor hindrades från att göra nytta. De dömdes till en tillvaro som dekorativa, ömtåliga och sysslolösa. Att många av dem höll på att

ledas ihjäl är inte konstigt, inte heller att Lisen gråter över sin förlorade frihet.

Enligt konventionen skulle en anständig kvinna inte arbeta, i synnerhet inte sedan hon blivit maka och mor. Löjligt när man betänker att kvinnor genom historien deltagit fullt ut till exempel i gårdens skötsel. Strindbergs egna fruar, alla tre, fortsatte också sina yrkeskarriärer efter att de fött barn.

I mitten av 1900-talet omvandlades den här borgerliga konventionen till hemmafruidealet, drömmen om den hängivet bullbakande mamman som levde för att trallande och leende fylla andras behov och som aldrig avlägsnade sig längre från hemmet än som krävdes för några snabba ärenden på stan. En kvinna som garanterat fanns kvar där man satte henne.

Kristina Sandbergs trilogi om Maj har nyligen gett hemmafrun litterär, och därmed odödlig, gestalt. *Att föda ett barn*, *Sörja för de sina*, *Liv till varje pris* heter de tre romanerna. Jag är på sista delen nu och jag ransonerar läsningen hårt eftersom jag inte vill skiljas från Maj. Jag skjuter upp det ögonblicket.

Ändå är Maj kanske den tråkigaste människa som någonsin fyllt en hel trilogi. Hon är inte intellektuell för fem öre, snarare rejält obildad, ängslig och naiv. Hon ägnar dagarna åt att på ett fläckfritt sätt och efter ett strikt veckoschema sköta ett hem. Inget annat.

Trots att hon bara har två barn får hon tidvis hjälp av en anställd. Maj balanserar på gränsen till utbränd också när hon får tvättmaskin, dammsugare, hushållsassistent. Det närmaste husmorssemester hon kommer är de tillfällen då hon bärs ut på bår av ambulansmän.

Och visst finns det några som sätter värde på Majs matlagning och hennes ständigt nybakade kakor. Men i det långa loppet är Majs kompetens bortkastad. Hennes stund på jorden reduceras till en meningslös jakt på skinande blanka diskbänkar och dammbefriade lister. Snart glider hon in i glömskan som den obemärkta person hon var.

Det sägs i dag att vi måste börja dela på de jobb som återstår, nu när allt fler arbetsuppgifter kan skötas av maskiner. Mitt eget hem skriker efter en hushållerska, en hemmafru, en Maj som bryr sig om brödbak och dammråttor och fönstertvätt och gardinbyte efter säsong.

Men Strindbergs vision återstår att förverkliga. Alla människor har en potential och om de inte hindras av onödiga konventioner har de möjlighet att bli lyckliga. Det måste gå att leva som jämlikar, sida vid sida, var och en på egna villkor. Åtminstone försöker jag locka mina elever att drömma om just det.

Klagovisa över denna skolvår

21 maj 2015

Det är mitt i hägg men före syren, det är utslagna björkar och bokar och rönnar medan ek och ask värmer upp vid startlinjen, det är shorts och täckjacka, det är snudd på kriminellt att inte hänga tvätten utomhus intill jasminbusken vars bedövande doft redan bultar inuti knopparna. Det är det välsignade fågelkvittret som dränker det imbecilla kulturdebattwittret. För den som gitter höra.

Det är den tid på året när vi lärare absolut inte hinner gå in i en enda vägg. I stället skrollar vi hastigt genom annonserna för lediga jobb och upptäcker att det mest finns andra lärarjobb att välja på. Eller så kan man bli deltidsbrandman. Håhå.

Det är bara kaffeved och sågspån kvar av vårterminen men jag ska ännu hinna sätta betyg på 108 elever. Det är 108 hemskt olika elever, med väldigt varierande kompetens. Den kompetensen ska jag slutgiltigt värdera med hjälp av bokstäverna A, B, C, D, E, F samt streck (–) och ingenting, som är ännu mindre än streck och som innebär att jag bara lämnar ett gapande tomrum där bokstaven eller strecket skulle ha varit.

Det är ett omöjligt uppdrag som samhället har lämpat över på mina skuldror. Jag skulle opponera mig mot själva systemet och bjuda motstånd – bort med betygen! – om jag vågade. Men det gör jag inte. Jag lyder. Jag lägger min panna i skrynklor djupa som hjärnbarken och pressar fram ett betyg för var och en.

Det finns i denna skara av 108 lärjungar en dryg handfull riktigt begåvade, ambitiösa och vid det här laget fullt kompetenta individer som jag utan att darra på manschetten kan förära ett A. Dessa individer är nästan undantagslöst briljanta inte bara i mina ämnen utan presterar bra på livets alla områden. De är aktiva på fritiden, tränar flera idrotter, spelar musikinstrument, tjänar pengar på extrajobb, blickar framåt med tillförsikt. Vad ser de då?

Ja, inte ser de en lärarkarriär framför sig, den saken är säker. Ändå är det just sådana mångsidiga, effektiva och högt begåvade personer som skolan desperat behöver, nu och i framtiden. Läraryrket är så krävande att bara de mest snabbtänkta har rätt förutsättningar för att ta sig an utmaningarna i klassrummet. Därför borde naturligtvis intagningspoängen på lärarutbildningen vara högst i landet, inte lägst, och den borde utgå från resultatet på högskoleprovet och kom-

pletteras med en djupintervju eftersom gymnasiets betygssystem är ett alltför trubbigt urvalsinstrument och dessutom sorgligt korrumperat.

Häromdagen var det någon som viskade till mig att om jag vill bli förstelärare måste jag vara beredd att förklara varje F (underkänt) i mina betygslistor. Underförstått: en förstelärare ger inte elever F.

Sedan hörde jag om den svensklärare som försökt förmå en läsovillig gymnasieelev i kursen Svenska 2 att ta sig igenom en hel roman på 200 sidor. Eleven vägrade, fick stöd både hemifrån och från rektorn och slapp ifrån läsningen. Läraren tvingades snöpligen ge eleven ett godkänt betyg ändå. Trots att just läsning av skönlitteratur lyfts fram som ett av de viktigaste momenten i kursplanen för Svenska 2.

För en tid sedan blev jag ifrågasatt av en förälder som i lätt aggressiv ton undrade vad som egentligen ingår i svenskämnet. Upprinnelsen var att jag, när jag introducerade medeltidens litteratur, hade råkat undslippa mig något om samhällsförhållandena i Europa under medeltiden. Inget avancerat, bara sådant som att påven var katolik och det var alla andra också tvungna att vara. Varpå jag raskt övergick till en livfull skildring av Dantes Inferno.

Men flera elever blev förtörnade. De menade att detta inte var svenska utan historia. De gick hem och klagade sin nöd. Och en förälder vände sig till mig. I lätt aggressiv ton.

Jag kunde ha slitit fram min lärarlegitimation och påpekat att det faller på sin egen orimlighet att jag skulle stå där i klassrummet och undervisa i fel ämne och lite på måfå. Eller jag kunde ha högläst ur kursplanen där det står att undervisningen ska behandla "Relationen mellan skönlitteratur och samhällsutveckling, dvs. hur skönlitteraturen har formats av förhållanden och idéströmningar i samhället och hur den har påverkat samhällsutvecklingen."

I stället svarade jag tåligt och milt på förälderns fråga medan jag i mitt stilla sinne undrade över hur det har blivit så här. Varför är elever och föräldrar så rädda för risken att en lärare ska råka lära ungdomen något som ungdomen inte behöver kunna? Och hur kan de veta säkert att man inte behöver kunna nästan något alls, så länge man får bra betyg?

Borde inte föräldrarna i detta land ängslas mer över att deras teleningar ödar bort vårens vackraste timmar på dataspel och nätmobbing? I stället tycks många mödrar och fäder ligga sömnlösa och älta

farhågan att deras barns högutbildade lärare missbrukar sin makt genom att pressa på barnen kunskap som dessa eventuellt aldrig får valuta för.

Hela samhället, från OECD till regeringen till rektorerna till föräldrarna och alla elever, hetsar oss lärare att sätta högre betyg. Högre! skriker de. Ännu högre! Medan vi som fortfarande inte är så värst korrumperade försöker sätta rättvisa betyg i ett galet system.

Sommarlov, kom fort och rädda våra själar!

På dumskallarnas planet

24 juni 2015

Som pedagog anlägger man normalt en hoppfull attityd. Det faller sig naturligt i en undervisningssituation att vara optimistisk, för eleven är där för att undfå utbildning och jag är där för att underlätta processen och om eleven då blottar häpnadsväckande kunskapsluckor och hela insjöar av inskränkthet så är det bara bra: då vet jag var jag ska sätta in stöten.

Men utanför klassrummet kan jag ibland förtvivla över hur mycket dumhet som finns i världen. Till exempel kan det inträffa när jag en gång för mycket råkat läsa en nätkommentar om hen-ordet: *Kan vi ta och lägga ner det här med hen? Det är bara en modefluga för personer med förvirrad könsidentitet!*

Nej, hen är ingen modefluga utan ett etablerat pronomen och nej, man behöver inte ha en förvirrad könsidentitet för att använda det och vad är det förresten för fel med att vara lite osäker på sin könsidentitet? Tycker inte vederbörande att de två kön vi håller oss med till vardags är ganska trista med sina trånga genusmönster, vet hen inte att könsrollerna på det hela taget utgörs av godtyckliga och tämligen bräckliga sociala konstruktioner som växlar i takt med tiden?

Korkade människor lider av en så skriande brist på fantasi att de inte kan leva sig in i andras tillvaro ens om deras nästa sträcker ut sin fattiga hand framför näsan på dem. För att gå fram och ilsket spotta på en tiggande medmänniska måste man leva i den bergfasta tron att just jag har förtjänat mitt välstånd. Jajamensan! Armod och nöd kommer aldrig att angå mig. Samhällets olycksbarn tillhör en annan kategori, som inte skyddas av de goda krafter som skyddar mig.

När sanningen är att ödets lotter faller hipp som happ. Det går inga vattentäta skott mellan den rike och den fattige; det är bara en tunn, tunn hinna av tur. Vem som helst kan när som helst förlora allt. Skulle inte du sätta dig och tigga om inga andra utvägar – förutom de kriminella – fanns?

Människor som stannar till vid en olycksplats för att nyfiket filma offren visar samma brist på inlevelseförmåga. Dessa osmarta medtrafikanter med sina smarta telefoner måste tro att de själva är odödliga och osårbara, så att de aldrig någonsin riskerar att sitta fastklämda i ett bilvrak medan deras smärta och ångest och chock

dokumenteras av närgångna mobiltelefoner.

I syfte att inte drabbas av akut depression varje gång jag hör om nya landvinningar för mänsklighetens samlade dumhet har jag utvecklat ett par strategier. För det första påminner jag mig om att de flesta människor styrs av känslor, fördomar och illa underbyggda infall snarare än av det eftertänksamma förnuftet.

Det är normalt att agera irrationellt, folk gör det hela tiden. De får för sig att man ska tycka så eller så, de följer troget sina vidskepliga tankebanor, de sätter sin tillit till fladdrande älvor och barska men rättvisa gårdstomtar, de tror att de spelar huvudrollen i en väl-regisserad feel good-film med happy end.

Alla vet hur man ska bära sig åt för att öka chanserna till ett friskt och långt liv, ändå gör många precis tvärtom och hoppas på det bästa. De röker och dricker och käkar berg av onyttigheter i soffan, eller stressar och jagar upp sig och tar riktigt dumma risker. Ska sådant föreställa förnuftsstyrda beslut fattade av skapelsens krona? Knappelunda!

För det andra samlar jag på belägg för min egen medverkan i denna dumskallarnas sammansvärjning. Jag är ju själv en av dessa fåvitska, vilket bevisas nästan dagligen.

Till exempel fick jag häromsistens för mig att jag skulle köpa super-billiga mikropopcorn med chokladsmaak, bara för att testa. Detta trots att jag mycket väl vet att mikropopcorn är bland det hälsovådligaste man kan servera sina barn och trots att jag nog hade kunnat räkna ut att popcornen ifråga knappast blev mindre hälsovådliga av att besprutas med chokladpulver av sämsta kvalitet.

Äsch, man måste våga leva lite också! tänkte jag bekymmerslöst och brände popcornen svarta i mikron. Cancerogent? You bet. Till barnen sa jag att det svarta var choklad. Sedan åt jag demonstrativt flera popcorn själv, efter att ha bánt loss dem från de förkolnade klumparna som lämnade ett obehagligt os i hela huset två dygn efteråt.

Smart, jag? Förnuftig? Nej, tvärtom en i mängden av alla kålsupande *homo idiotis idiotis* som tyvärr befolkar jorden.

Vem fick Liisas docka?

20 juli 2015

Sommaren bjuder på oväntade insikter. I bästa fall gör dessa insikter att man får syn på den strukturomvandling som pågått strax intill medan vi suttit fördjupade i vår vardag.

Jag visste i princip att servicen på landsbygden har försämrats men vad det betyder i praktiken begrep jag inte förrän nu, när den sista lanthandeln (av guldårens sju) slagit igen vid vårt sommartorp. Förra sommaren kunde jag ta cykeln två kilometer till affären och nöd-handla yoghurt, tomater och toapapper. Den här sommaren är det ett par mils bilväg till nästa tätort som har en Ica-butik.

I stället har ännu ett loppis öppnat i byn. Det säger något om landet Sverige år 2015 att man inte längre kan få tag i mjölk utanför stads-portarna men väl broderade linnedukar, utmärkta pinnstolar och litteraturens klassiker för en spottstyver. Jag kan inte avgöra om detta är ett fattigdomsbevis eller ett tecken på att överflödet äter oss ut ur våra egna klädkammare, källare och vindsförråd.

Sommaren är också en tid för oväntade möten med människor som annars knappast hade korsat ens väg, åtminstone inte under så många minuter att man hann höra deras livshistoria. Av en lycklig slump mötte jag nyligen Liisa Ake-Helariutta. Sedan dess har jag tänkt på henne och hennes öde.

Liisa Matilda döptes hon till, Liisa efter mormor och Matilda efter farmor, när hon 1934 föddes på Björkö i Finska viken. En gång seglade vikingar i österled och landsteg på den livliga handelsplats som fanns här och som namnet Björkö minner om: det är samma ord som Birka, bildat av ett gammalt ord för handel. Liisa berättade att hennes efternamn *Ake* var det gamla vikinganamnet *Agge*, som anpassats till finskans uttal.

Björkö ligger i Karelen och även om det var 100 kilometer till ryska gränsen så behövdes det bara ett krigsutbrott för att utplåna den vackra och trygga plats som sett Liisa födas.

De drygt 400 000 finländare som bodde i Karelen sedan många generationer tillbaka tvångsförflyttades under kriget till andra delar av Finland enligt en komplicerad evakueringsplan som strävade efter att hålla samman inte bara familjer och släkter utan även grannar och byar. Ändå var det svårt att börja om på en ny ort där man talade en annan dialekt, eller som i Liisas fall ett annat språk. Hon och hennes

familj kom nämligen så småningom till det svenskspråkiga Pargas utanför Åbo.

Men ortsborna måste ju ha visat förståelse för er och försökt hjälpa er, ni som var flyktingar i eget land? undrade jag med Sveriges integrationspolitik i tankarna. Å nej, svarade Liisa, det var inga öppna armar som mötte oss. Inte ville de dela marken och resurserna med oss. "Ni skulle ha blivit kvar där bland ryssarna och inte kommit oss till last!" Så kunde det låta. Liisa var bara ett barn men hon lärde sig snabbt att hålla tyst för att inte hennes karelska dialekt skulle avslöja henne.

Det var den 1 december 1939 som flykten inleddes. Dagen innan hade Liisa hört de första bombplanen över Viborg och en gråklädd soldat på cykel hade meddelat att alla civila skulle lämna sina hem nästa dag klockan 10. Med sig skulle de ta mat för fem dagar, viktiga dokument och kläder, men absolut inte mer än de orkade bära.

Liisa var fem år. Eftersom hennes pappa var inkallad och hennes ettåriga lillasyster behövde bäras i famnen fick de inte med sig mycket. Hur skulle någon ha kunnat föreställa sig att de nu lämnade hemmet för gott? När vi efteråt ser tillbaka på livets vändpunkter är det med vetskapen om vad som gick förlorat. Först då kan man gräma sig över det man så aningslöst lämnade.

Många år senare, när Liisa hundra gånger berättat om den dramatiska flykten, ställde ett av hennes barnbarn frågan om vilken leksak hon tog med sig. Då hade hon glömt den fina dockan som hennes sjöfarande pappa köpt åt henne i utlandet. Säkert hade hon förträngt dockan för att kunna överleva, för att orka börja om sin barndom från noll på en ny plats. Men hennes gamla mor mindes.

Kroppen har också sina minnen. Den 6 december 1939, på Finlands självständighetsdag, befann sig Liisa och hennes närmaste i en godsvagn på ett tåg som sakta färdades västerut. Det var mycket kallt. När ljudet av bombplan nådde dem fick de order om att hoppa ner från tåget, ta sig över ett brett dike och springa in i skogen för att gömma sig. Liisa landade illa i snödrivan och skadade ryggen. Det värker ännu i dag, erkände hon även om hon inte är mycket för att beklaga sig.

Karelen ligger nära, geografiskt sett, men efter kriget var det omöjligt att resa tillbaka. Det tog många år och stora ansträngningar innan Liisa och hennes föräldrar kunde besöka Björkö och då var allt förfallet. Ett enda föremål från det förgångna hittade de, en träslev som låg under mormor Liisas gamla hus. Den ingår numera i det museum som Liisa skapat av evakueringshuset i Pargas, där hela familjen och allt de ägde fick plats i ett enda litet rum med spis. I den andra änden av huset bodde en skomakare.

Liisa klarade sig, hon var duktig och full av energi. Skolan gick som en dans trots att hon som äldsta barn ofta hade ansvaret för småsyskonen och hjälpte till mycket hemma. Efter studentexamen läste hon till lärare och arbetade sedan i flera olika skolor. Hon fick man och barn och barnbarn och ett liv rikt på möten. Än i dag målar hon akvareller och håller den karelska kulturens fana högt. Och så driver hon ett eget museum.

Med facit i hand har Finland kunnat konstatera att de karelska flyktingarna berikade varje ort de hänvisades till, att deras yrkeskunnande och arbetskraft kom hela samhället till del och att de faktiskt vitaliserade ett annars glesbefolkat land.

Om de drygt 400 000 invånarna i Västerås, Örebro, Linköping och Norrköping skulle tvingas bort från sina hem av, låt säga, ryssen, skulle då resten av Sverige öppna sina armar för dem? Trots deras lite påfrestande dialekt? Skulle vi dela med oss, vi som har alldeles för mycket av allt? Eller skulle vi elakt undra varför de inte stannat kvar där hos ryssen?

Jag funderar på allt detta den här sommaren när verkligheten sakta vänder. Jag tänker på den enes trygghet och den andres flykt, på hemlängtan och utanförskap, på överflödet av meningslösa prylar som via loppis slungas runt i konsumtionens kretslopp och de enstaka

föremål som laddats av djupt meningsfulla minnen och därför förtjänar sin plats på museet.

Mina tankar strålar samman i Liisa, läraren som lärde mig att man kan glömma sin käraste ägodel för att sträcka sig efter framtiden. Var det en rysk flicka som fick hennes docka och som kunde glädjas åt denna oväntade gåva? Vi hoppas det, Liisa och jag.

Konsten att vika strumpbyxor

10 augusti 2015

För att inte hinna bli cynisk innan man blir senil bör man spara ett mått av godtrogenhet och pytsa ut det över åren efter fyrtio. Åtminstone är det vad jag tror att jag gör varje gång jag blåögt faller för pr-trickens överord.

”Det handlar om att förändra ditt liv – en gång för alla! Låter det som en utopi? Då ska du läsa den här boken.” Så inleds baksidestexten på Marie Kondos *Konsten att städa*. Gissa om jag genast övergav mitt beslut att inte skaffa fler självhjälpsböcker om ordning och reda.

”Den japanska sensationen – 2 miljoner sålda böcker!” förkunnar den vita texten i en guldmedaljong på omslaget. Formgivningen är påkostad och sober på samma gång; antydningen om nobelprisklass är inte direkt finstilt. Ganska skrattretande med tanke på den taffliga svenska som möter en när man börjar läsa.

Niklas Wahllöf som nyligen recenserade Kondos bok i DN föreslog att anhopningen av språkfel kunde tolkas som ”en tyst motståndshandling av en förlagsmedarbetare” men jag tror tyvärr att förlaget har fokuserat stenhårt på snabba stålar och flashig yta och inte ansett sig ha tid med något så osexigt som korrekturläsning.

Bevisligen har förlaget kalkylerat rätt, för när jag och alla andra svenska läsare inser att innehållet svajar högst betänkligt på grund av språkbristerna så har vi ju redan köpt och betalt. Ägd! som ungdomarna säger om den som drar kortaste strået.

Spelutrymmet för min tysta motståndshandling reduceras till en vägran att läsa ut bokeländet. Jag tror ändå att jag i stora drag har greppat KonMari-metoden, som den japanska städgurun kallar sitt koncept.

Metoden går ut på att samla ihop alla sina ägodelar inom en viss kategori, till exempel t-shirtar, oavsett var man för tillfället råkar förvara dem. Sedan lyfter man upp en t-shirt i taget och känner efter om man verkligen gillar den. Blir svaret något annat än ett helhjärtat ja! så ska t-shirten bort.

Enligt Marie Kondo ska man häva alla sina kläder i en jättehög på golvet och låtsas att det är en butik (en synnerligen slarvig butik, kan man tycka) där man går in och väljer ut det absolut mest attraktiva. Och resten ska inte följa med hem. På detta sätt fyller Kondo sopsäck efter sopsäck hos de kunder hon anlitas av.

Miljöaspekten tycks helt frånvarande (den kanske kommer in i slutet av boken?) så jag har anpassat metoden till mitt samvete. Alla klädesplagg som ännu kan vara till glädje för någon lämnas till en insamling för behövande. Alla andra körs till sopstationens container för textil.

Till sist ska man bli kvar i sitt rensade hem omgiven enbart av det man verkligen gillar. Så långt har jag inte kommit, men det har lättat betydligt under de sommarveckor då jag försjunken i en meditativ stämning vikt skjortor och rullat strumpor enligt Kondos anvisningar.

Skjortor, tröjor, linnen och så vidare ska med varsam hand vikas till mjuka rektanglar som *står* upp i lådan (tunga, otympliga högar är en styggelse och kläder som hänger tar för mycket plats). Underkläder, strumpor och strumpbyxor rullas efter en origamiliknande ritual till dekorativa rosor.

Lådornas utrymmen utnyttjas maximalt. Överblicken över ägodelarna blir fullständig. Den jordiska lyckan är så total den kan bli.

Skamkänslorna över hur orättfärdigt mycket som hamnat i min ägo hanteras med beslut: jag ska aldrig mer köpa schampo, tandkräm, antirynkkräm, nagellack, ansiktsmasker, kosttillskott, strumpbyxor, åtminstone inte de närmaste 15 åren. Inte en handväska till. Och mitt senaste inköp, en häftapparat, var helt onödigt med tanke på att hushållet redan förfogar över minst fem häftapparater.

Utanför fönstret dånar nöden. Desperata flyktingar drunknar i Medelhavet. Rasister ger sig på romer, de mest utsatta. Mördare och våldsverkare härjar fritt i manlighetens namn, eller i sin religions, eller i sin så kallade politiska övertygelses. Motståndet finns men tyst och svagt.

Världen är galen. Bara i min lilla låda är det ordning.

Läxförhör i historia september 2055

Vi har under några veckor läst om de dramatiska händelserna i början av 2000-talet och du ska nu få visa vad du har lärt dig. För ett godkänt resultat krävs minst hälften rätt, dvs. 10 av 20 poäng. I annat fall får du en ny chans i oktober, men då ingår även avsnittet om Europa under samma epok.

1) Man kan se valresultatet 2018 som en vändpunkt i Sveriges historia. Hur då? Motivera ditt svar. (4 p.)

För att det var då dom vann valet. Asså Svärodöråkraterna eller va dom hette. Och sen blev det bara värre. Nya lagar och sånt. Folk stack därifrån. Ingen orka med skiten som blev efter det.

1 p. SD blev visserligen största parti men de nådde inte egen majoritet utan satt i regering med ett annat parti fram till nyvalet.

2) Ge tre exempel på samhällsförändringar som blev synliga omkring 2020. (6 p.)

Muren va väl det tydligaste. En massa taggtråd och vakter vid gränserna. Och att dom man inte gillade jagades iväg.

3 p. Du hade behövt förklara hur de oönskade förmåddes att lämna landet. Du kunde också ha nämnt t.ex. att polisen ersattes med gränsvakter och medborgargarden, att skattesatserna sjönk till en tredjedel, att moskéerna revs, att kulturliv och högre utbildning monterades ner osv.

3) Sveriges karta ritades om under 2020-talet. På vilket sätt? (2 p.)

??? Förstår inte frågan!!!

0 p. Här var jag ute efter rikets delning i två halvor. Norrland där vi bor nu hörde tidigare till Sverige.

4) Den nya regimen genomdrev stora utrikespolitiska förändringar. Ge två exempel. (2 p.)

Dom gick ur EU. Samma med FN.

2 p. Bra!

5) Dina föräldrar minns kanske det som brukar kallas "Det stora uttåget". När hände det och vad var det? (2 p.)

Det var när massa människor tog sig över floden och kom hit i stället.

1 p. Dalälven sommaren 2020.

6) I början av 2030-talet drabbades världen av en ekonomisk nedgång. Sverige överlevde med knapp nöd några svåra år. Ge tre exempel på betydelsefulla inkomstkällor. (3 p.)

Sålde vapen till andra länder. Lånade pengar från Norge. Och ...??

2 p. Du kunde också ha nämnt t.ex. handeln med kärnkraftsavfall.

7) Under en kort period i början av 2040-talet återinfördes monarkin. Vem var då regent? (1 p.)

Nicolas.

1 p.

Totalt 10 p. = godkänt.

Livet i egna händer

19 oktober 2015

Just exakt den här dagen för tjugo år sedan, då jag var en yngre och mer oprövad upplaga av mig själv, vände allt på ett ögonblick. Så gör ju livet med oss då och då, liksom för att påminna oss om att det inte är vi som styr. Vi kan planera hur mycket vi vill, men livet händer utan hänsyn till det.

I min kalender stod då tre saker som jag strax skulle bli tvungen att avboka. Det första var en tid hos frisörskan. Lite förargligt, eftersom jag äntligen bestämt mig för att klippa av mitt långa hår. Nu fick det hänga med ett tag till. Det andra var ett frilansuppdrag, en konsertrecension som jag inte skulle komma att skriva. Och det tredje var en tentamen i konstvetenskap (jag skrev den en dryg månad senare, med godkänt resultat).

Vattnet gick.

Jag var visserligen höggravid men det var ju inte dags riktigt än. Och jag var inte beredd. Vänta! ville jag utropa. "Så säger ni alla", som Döden nonchalant avfärdar Max von Sydows lama protest i *Det sjunde inseglet*.

Det var en vanlig torsdag. Men livet förändrades oåterkalleligen. Nu sker det igen.

Det är en vanlig måndag och jag har varit hos frisörskan. Inget rubbar ändå det faktum att livet blir något annat från denna stund.

Tårar på franska heter *larmes*

20 november 2015

I likhet med många lärarkollegor kämpar jag dagligen med att locka elever fram till kunskapens källa. Har man väl fått dem fram till kanten vidtar nästa utmaning: att förmå dem att böja sig ner och smaka på lärdomens friska vatten. Det kräver nämligen en ansträngning av eleven själv.

Intellectuella ansträngningar står inte högt i kurs hos en generation som vant sig vid friktionsfri tillfredsställelse, obegränsad underhållning och omedelbar belöning. Jag skulle kanske själv ha varit en av dem som valde bort den desperata lärarens gälla krumbukter därframme vid vita tavlan till förmån för det läckert blippande spelet på min mobiltelefonskärm. Men när jag gick i skolan var tillgången på färgglada distraktioner begränsad. Man var hänvisad till sina egna dagdrömmar om man ville göra mentala utbrytningsförsök ur lektionsburen.

Ändå händer det att mina elever lägger undan mobilen, stänger locket på datorn och inlåter sig på ett samtal som utmanar tanken och ger deras (och min!) intellektuella utveckling en inspirerande knuff uppåt. I enkäter uppger en majoritet av eleverna att de är nöjda med mig och min undervisning och de instämmer i att vi i allmänhet ägnar oss åt väsentligheter på lektionerna.

Detta förhållande gäller dock svenskämnet. Jag undervisar också i franska och där ser enkätsvaren inte lika ljusa ut. Som fransklärare för jag en ännu hårdare kamp för kunskap och bildning. Men det slaget är nog redan förlorat.

För er som inte hängt med i svängarna när moderna språk rutschade ut ur svensk gymnasieskola följer här en kort resumé. Det har ännu inte gått trettio år sedan jag började gymnasiet men mycket är förändrat. På min tid kunde man välja på tyska och franska. Jag valde båda och läste dem alla tre gymnasieåren.

I dag läser majoriteten av gymnasieungdomarna inget främmande språk utöver engelska (som knappast kan anses särskilt främmande längre). De som läser ett språk gör det under ett eller högst två år, för att de måste eller för att komma åt de extra så kallade meritpoäng som förre utbildningsministern införde. Och de allra flesta av dessa språkstudierande ungdomar väljer varken franska eller tyska utan spanska.

Spanska är ett språk som är förhållandevis lätt att lära sig för en svensk och det är uppenbart vilken nytta man kan ha av lite skön spanska – det gör det smidigare att beställa öl på semestern. *Una cerveza, por favor!*

Att försöka lära sig franska är däremot en motståndshandling, ett mödosamt uppror i trots mot det svenska förnuftet. Varför skriver de inte [kessköse] som det uttalas? undrar mina elever. *Qu'est-ce que c'est?* Vad är det? Det är kanske vackert men det är också obegripligt, *complètement incompréhensible*.

Det tillkrånglade, extravaganta och pedantiska i franskan avskräcker. Just det tilltalar mig. Den franska jag kan har jag lärt mig i skolan och på universitetet. Jag har ingen släkt och inga vänner i Frankrike, jag saknar naturliga kopplingar till den franska kulturen, jag har knappt besökt några fransktalande länder. Men franska är Voltaires, Flauberts och Prousts språk och jag känner mig besläktad med dem.

Nej, franska är inget praktiskt språk, inte nyttigt på minsta vis utan enbart krävande skönhet och komplex njutning. Sådant finns sällan utrymme för i vårt rationella Sverige. Alla unga vet att de blixtnabbt kan googla fram en översättning, korrekt i stavning, grammatik och uttal, så varför skulle de lägga ner tid och kraft på att lära sig reglerna bakom?

Den arbetsplats där jag är nu, en stor kommunal gymnasieskola, hade för femton år sedan fyra fransklärare. Numera är det bara jag kvar. Vore det inte för en liten grupp elever med bakgrund i forna franska kolonier och en ännu mindre grupp elever med en genuin lust att lära sig franska, så skulle jag snart vara utrensad jag också.

Blir det en kännbar förlust för samhället den dag jag och mina sista fransklärarkollegor lämnar Sveriges klassrum för gott? Får det någon betydelse att ingen längre tvingar svenska tonåringar att böja franska verb, sätta accenter åt rätt håll, välja rätt ändelse på adjektivet? Jag tror det, men jag har inga bevis.

Fram tills dess använder jag mina egna språkkunskaper för att inte förhärdas när världen rusar in i en lång, mörk tunnel. Inget språk har exakta motsvarigheter till yttranden på något annat och därför uppstår en lindrande rikedom av nyanser när man rör sig mellan sina svenska tårar och *mes larmes françaises*. En annan gråt på ett annat språk är allt jag har att sätta emot i denna onda tid.

Sverige, Sverige, vårt härbärge

23 december 2015

”Och nu har jag en överraskning till hela familjen”, annonserar jag vid lunchbordet dan före dopparedan. Det vanliga småkäbblet övergår i förväntansfull tystnad. Jag gör en konstpaus och berättar sedan att jag varit på Rusta och köpt nya tandborstar i olika färger och storlekar. ”Härmed vill jag att allesammans byter tandborste och kastar sin gamla, alternativt använder den i slutfasen av julstädningen!”

Mina barn skrattar. De skrattar trots att det inte blir någon platt-tv i julklapp och ingen Thailandsresa heller, pengarna räckte inte till det men de räckte till mycket annat. Alla under vårt tak kommer att få julklappar och alla kommer att bli mätta. Mina barn skrattar för att de sitter i sitt trygga hem och har allt barn behöver för att må bra.

Utanför ICA sitter hon som på juldagen ska åka hem till sina barn i Rumänien med några fattiga kronor från våra rika svenska myntfack. Samtidigt, i motsatt riktning, färdas flyktingar på farliga vägar mot våra gränskontroller där deras resa kan få ett abrupt slut, bara några meter från det som var målet: ett nytt liv i Sverige.

Inget land i världen kan vara bättre lämpat än Sverige att ta emot den som i desperation söker en bättre framtid. Här har vi haft fred i tvåhundra år och i stort sett oavbruten ekonomisk tillväxt nästan lika länge. Vår infrastruktur är välutbyggd, vår befolkning är välutbildad, våra värderingar vilar på tolerans och respekt för olikheter. Vi har rent vatten och ren luft och vi har utrymme för många miljoner fler invånare.

Vår sporadiskt utnyttjade landsbygd, som internt går under den talande termen *glesbygd*, står med sina nedlagda byskolor, sina nästan-tomma bussturer och sina till loppis omvandlade lanthandlar och längtar efter inflyttning, efter liv och rörelse. En byggboom, som skulle innebära massor av nya bostäder (och jobb), väntar runt hörnet – om vi bara kunde släppa på våra ängsliga regleringar.

Men nej. För det finns ett större hinder. Den gångna hösten har man haft svårt att tro sina öron när man hört argumenten för stängda gränser, id-kontroller, avhysningar och avvisningar såväl som när man vaknat på morgonen till nyheten om ännu ett nedbränt flyktingboende. Har vi gripits av ett kollektivt vansinne? Eller av något slags smittsam och elakartad empatistörning?

Ingen jag känner har drabbats personligen av det så kallade trycket

på flyktingmottagandet. Visst, skolsköterskan har haft så mycket med de nyanlända att hon inte hunnit med mina elever i riktigt den takt hon planerat, men kära nån! Att det blir extra stressigt på vissa arbetsplatser är inte ett giltigt skäl för att stänga landets gränser och utlysa katastroftillstånd.

Det stora problemet är att människor tvingas på flykt och det kan vi kanske inte göra så mycket åt för det beror på att det är krig i Syrien, oroligt i Afghanistan, vanstyre i Somalia. Att människor kommer hit är däremot inget stort problem, inte ens ett litet. En utmaning möjligen, men en utmaning som Sverige borde vara världs bäst på att hantera. Vi skulle till och med kunna låta våra Herkulesplan köra i skytteltrafik för att hämta hit flyktingarna under ordnade former. Varför sker inte det?

Ett härbärge är enligt Svenska Akademiens ordlista ett enklare övernattningsställe. I en nödsituation är det vad vem som helst av oss behöver. Men det går ingen nöd på oss, tvärtom: vi har hur många kvadratmeter tak över huvudet som helst, oändliga mängder mat, trygghet som kunde räcka till många fler utan att vi själva skulle behöva avstå från något.

I morgon ger de sig ut på sin rituella vandring igen, det unga paret från Nasaret, så som de gjort i tvåtusen år. Framåt aftonen når de härbärgets port och knackar trötta på den. Därinne i värmen sitter vi och smörjer kråset.